

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO,
DRUŽINO IN SOCIALNE ZADEVE

DIREKTORAT ZA TRG DELA IN ZAPOSLOVANJE

Kotnikova ulica 5, 1000 Ljubljana

T: 01 369 76 04

F: 01 369 76 69

E: gp.mddsz@gov.si

www.mddsz.gov.si

predlagam.vladi@gov.si

Številka: 119-79/2012-2

Datum: 8. 8. 2011

**Zadeva: IZLOČANJE OBJAV ŽE ZASEDENIH DELOVNIH MEST, ZAGOTOVITEV
ODZIVA DELODAJALCEV NA PRIJAVE KANDIDATOV, UKINITEV
IZDAJANJA DELOVNIH DOVOLJENJ IN ZAPOSLOVANJE MLADIH TER
STAREJŠIH BREZPOSELNIH OSEB – odgovor na predlog državljana**

Spoštovani!

Prejeli smo vašo zahtevo za posredovanje ustreznega odgovora na več predlogov državljana, posredovanih preko spletnega orodja predlagam.vladi.si. Predlagatelj meni, da bi moral Zavod RS za zaposlovanje (v nadaljevanju: zavod) objavljati le nezasedena delovna mesta, delodajalcem pa bi bilo potrebno naložiti obveznost, da v rokih odgovorijo vsem, ki se prijavijo na razpisana prosta delovna mesta. Nadalje predlaga ukinitev izdaje delovnih dovoljenj za delo tujih državljanov in zahteva, da se poišče zaposlitev osebam, ki so kot brezposelne prijavljene pri zavodu.

V skladu z navedenim vam v nadaljevanju posredujemo kratko analizo obstoječe ureditve področij po vrstnem redu zastavljenih predlogov, njihovo analizo ter naše stališče do prejetih predlogov.

Analiza obstoječega stanja:

Pod 1.

Obveznost prijave in objave prostega delovnega mesta oziroma vrste dela, kot je določena v Zakonu o urejanju trga dela (Uradni list RS, št. 80/10 – v nadaljevanju: ZUTD), je skladna z določbo 23. člena Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 42/02, 79/06-ZZZPB-F, 46/07 Odl.US: U-I-45/07, Up-249/06-22, 103/07, 45/08-ZArbit, 83/09 Odl.US: U-I-284/06-26; v nadaljevanju: ZDR), po kateri mora delodajalec, ki zaposluje nove delavce, javno objaviti prosto delovno mesto oziroma vrsto dela. Delodajalci so dolžni zavodu pošiljati prijave prostih delovnih mest oziroma vrst dela z določenim rokom za prijavo in pogoji, ki jih mora izpolnjevati delavec za opravljanje dela, razen, kadar sklepajo novo pogodbo o zaposlitvi za določen ali nedoločen čas za isto delovno mesto ali vrsto dela z že zaposlenim delavcem ali kadar se po ZDR in po ZUTD sklene pogodba o zaposlitvi brez javne objave. Ko zavod prejme prijavo prostega delovnega mesta, ga javno objavi na željo delodajalca (ta lahko zagotovi javno objavo tudi na drug način) in v tem primeru izvede vse postopke v zvezi s posredovanjem zaposlitve.

Vsebino in način objave prostega delovnega mesta podrobneje ureja Pravilnik o prijavi in objavi prostega delovnega mesta ali vrste dela, postopku posredovanja zaposlitve ter vsebini in načinu sporočanja podatkov Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje (Uradni list RS, št. 105/10; v nadaljnjem besedilu: pravilnik), ki v prvem odstavku 6. člena določa, da se kot javna objava šteje objava v prostorih zavoda in na spletnih straneh zavoda. Zavod v dogovoru z delodajalcem prosta delovna mesta ali vrste dela posreduje v objavo tudi sredstvom javnega obveščanja. V skladu z določbami pravilnika mora zavod ob prejemu prijave prostega delovnega mesta ali vrste dela, v kateri delodajalec opredeli, da želi sodelovanje pri posredovanju kandidatov za zaposlitev, ugotoviti, ali so v evidencah, ki jih vodi zavod na podlagi določb ZUTD, vpisane osebe, za katere bi zaposlitev na tem delovnem mestu ali vrsti dela predstavljala ustrezno ali primerno zaposlitev in:

- ponuditi prosto delovno mesto ali vrsto dela tistim osebam, ki ustrezajo pogojem prostega delovnega mesta ali vrste dela,
- preveriti njihovo usposobljenost in pripravljenost,
- se z delodajalcem dogovoriti o načinu sodelovanja ter
- izvesti napotitev dogovorjenega števila najustreznejših kandidatov.

Zavod ob izteku roka za prijavo na prosto delovno mesto ali vrsto dela delodajalcu posreduje informacijo o napotjenih kandidatih ter ga zaprosi za dostavo obvestila o izidu posredovanja, lahko pa tudi sodeluje pri zaposlitvenih razgovorih.

Zavod pa ima v skladu z določbo 27. člena ZUTD možnost odklonitve posredovanja kandidatov delodajalcem z negativnimi referencami, o katerih vodi evidenco v skladu z določbo pete alineje prvega odstavka 123. člena ZUTD, vse dokler so vpisani v evidenco delodajalcev z negativnimi referencami.

Pod 2.

Veljavni ZDR v okviru pravic neizbranega kandidata določa, da ima neizbrani kandidat pravico do ustreznega obvestila in do vrnitve predložene dokumentacije. Določba 28. člena ZDR namreč določa, da mora delodajalec v osmih dneh po sklenitvi pogodbe o zaposlitvi pisno obvestiti neizbranega kandidata o tem, da ni bil izbran. Če delodajalec te obveznosti ne izpolni, stori prekršek, ki se kaznuje z globo.

Pod 3.

Skladno z Zakonom o zaposlovanju in delu tujcev (Uradni list RS, št. 26/11; v nadaljevanju: ZZDT) se za zaposlovanje ali delo tujcev delodajalcem delovno dovoljenje izda kot dovoljenje za zaposlitev ali dovoljenje za delo. Medtem ko se slednje izdaja le za posebne, časovno omejene oblike dela in zaposlitve (sezonsko delo tujcev, delo tujih zastopnikov, usposabljanje in izpopolnjevanje tujcev ter usposabljanje v gospodarskih družbah) in ni odvisno od stanja na domačem trgu dela, se dovoljenja za zaposlitev skladno s prvim odstavkom 27. člena ZZDT izdajajo le na podlagi predhodno opravljene kontrole trga dela. Navedeno pomeni, da ob delodajalčevi prijavi prostega delovnega mesta pri zavodu, ki je skladno s 7. členom ZUTD obvezna, le-ta preveri ali za prijavljeno delovno mesto v evidenci brezposelnih oseb obstajajo ustrezne domače brezposelne osebe ali osebe, ki so glede pravic do zaposlitve izenačene z državljanji RS ter o tem obvesti delodajalca. Le v kolikor takšnih oseb ni, zavod na podlagi naknadno vložene vloge za izdajo dovoljenja za zaposlitev, dovoljenje izda. V času veljavnosti dovoljenja za zaposlitev ni mogoča zaposlitev tujca na drugem delovnem mestu ali pri drugem delodajalcu.

ZZDT v 29. členu sicer predvideva, da lahko minister, pristojen za delo, določi primere, ko zaposlitev tujca zaradi narave dela ni vezana na trg dela oziroma na podlagi ugotovitve, da zaposlovanje tujcev ne bo škodljivo vplivalo na trg dela, ob upoštevanju stanja brezposelnosti, strukture zaposlovanja in regionalnih potreb, skupaj z ministrom, pristojnim za področje dejavnosti, po območnih službah zavoda določi dejavnosti oziroma poklice, v katerih se dovoljenje za zaposlitev lahko izda brez kontrole trga dela, vendar takšen ukrep trenutno ni v veljavi.

Pod 4.

36. člen ZUTD določa podlage za izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja (v nadaljevanju: APZ), te pa predstavljajo smernice za izvajanje ukrepov APZ, načrt za izvajanje ukrepov APZ in katalog ukrepov APZ.

Smernice za izvajanje ukrepov APZ (v nadaljnjem besedilu: smernice APZ) so strateški dokument, ki ga Vlada Republike Slovenije po predhodnem posvetovanju z ostalimi socialnimi partnerji sprejme za plansko obdobje na podlagi programa državnih razvojnih prioritet in investicij in drugih strateških dokumentov Republike Slovenije.

Povezava do spletnega mesta:

http://www.mddsz.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/pomembni_dokumenti/#c8070

Načrt za izvajanje ukrepov APZ (v nadaljnjem besedilu: načrt APZ) je izvedbeni dokument, pripravljen na podlagi smernic APZ za proračunsko obdobje, in ga na predlog ministra, pristojnega za delo, sprejme Vlada Republike Slovenije. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve socialne partnerje seznani z načrtom v medresorskem usklajevanju in socialni partnerji o njem lahko podajo mnenje.

Povezava do spletnega mesta:

http://www.mddsz.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/pomembni_dokumenti/#c8070

Katalog ukrepov APZ (v nadaljnjem besedilu: katalog APZ) je izvedbeni dokument načrta APZ. Katalog APZ pripravi Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve in ga objavi na svoji spletni strani. Katalog med drugim vsebuje nabor programov, ki so namenjeni doseganju ciljev znotraj posameznih ukrepov APZ v proračunskem obdobju; program je sestavljen iz posameznih aktivnosti za doseganje teh ciljev.

Povezava do spletnega mesta:

http://www.mddsz.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/pomembni_dokumenti/#c8070

Vsebina aktualnih programov s področja zaposlovanja in usposabljanja brezposelnih oseb ter iskalcev zaposlitve je dostopna na spletni strani zavoda http://www.ess.gov.si/iskalci_zaposlitve/programi, namenjeni pa so predvsem osebam, prijavljenim v evidenci brezposelnih oseb in iskalcem zaposlitve.

V nadaljevanju podajamo kratek opis nekaterih programov s področja spodbujanja zaposlovanja:

- **program Zaposli.me**

S tem programom se brezposelnim osebam omogoča zaposlitev za najmanj eno leto pri tržnih delodajalcih, ti pa za zaposlitev prejmejo subvencijo v višini 4.000 EUR, na podlagi česar morajo delavcu zagotoviti plačo in druge prejemke iz delovnega razmerja.

Z vključitvijo v ta program brezposelna oseba pridobi redno zaposlitev za najmanj eno leto, več znanja in delovnih izkušenj, ki ji odpirajo nove zaposlitvene možnosti in višjo socialno varnost, z redno mesečno plačo in plačanimi prispevki za obvezna socialna zavarovanja.

V program se lahko vključi oseba, ki je prijavljena v evidenci brezposelnih oseb in soditi vsaj v eno od naslednjih skupin:

- ima status invalida oziroma ji je invalidnost priznana po nacionalni zakonodaji;
- je starejša od 50 let in je najmanj 3 mesece prijavljena v evidenci brezposelnih oseb;
- je najmanj 12 mesecev v zadnjih 16 mesecih prijavljena v evidenci brezposelnih oseb (dolgotrajno brezposelni);
- je najmanj 6 mesecev prijavljena v evidenci brezposelnih oseb in ima stalno prebivališče na območju Pokolpja (v občinah Kočevje, Loški Potok, Osilnica, Kostel, Črnomelj, Semič ali Metlika).

- program Prvi izziv

Program je namenjen brezposelnim osebam, mlajšim od 30 let, omogoča pa zaposlitev za najmanj petnajst mesecev skupaj s trimesečno poskusno dobo. Delodajalci za zaposlitev takšne osebe prejmejo subvencijo (subvencija za zaposlitev s polnim delovnim časom znaša 7.250 EUR. Vsebuje 2.250 EUR za poskusno dobo 3 mesecev in 5.000 EUR za nadaljnjih 12 mesecev do izteka obdobja subvencionirane zaposlitve). Delodajalci morajo delavcu zagotoviti plačo in druge prejemke iz delovnega razmerja

Z vključitvijo v ta program brezposelna oseba pridobi redno zaposlitev za najmanj 15 mesecev, ki zajema tudi 3 mesece poskusne dobe, delo v poskusni dobi, med katero lahko oseba bolje spozna novega delodajalca in delovno okolje ter se preizkusi na delovnem mestu, več znanja in delovnih izkušenj, ki ji odpirajo nove zaposlitvene možnosti in višjo socialno varnost z redno mesečno plačo in plačanimi prispevki za obvezna socialna zavarovanja.

V program se lahko vključi brezposelna oseba, mlajša od 30 let, ki je najmanj 3 mesece neprekinjeno prijavljena v evidenci brezposelnih oseb.

- program Spodbujanje zaposlovanja prejemnikov denarne socialne pomoči

Program je namenjen brezposelnim osebam - prejemnikom denarne socialne pomoči, omogoča pa zaposlitev za najmanj eno leto. Delodajalci za zaposlitev takšne osebe prejmejo subvencijo v višini 4.500 EUR, delavcu pa morajo zagotoviti plačo in druge prejemke iz delovnega razmerja.

Z vključitvijo v ta program brezposelna oseba pridobi redno zaposlitev za najmanj eno leto, več znanja in delovnih izkušenj, ki ji odpirajo nove zaposlitvene možnosti in višjo socialno varnost z redno mesečno plačo in plačanimi prispevki za obvezna socialna zavarovanja.

V program se lahko vključi brezposelna oseba - prejemnik denarne socialne pomoči pri centru za socialno delo, hkrati pa:

* je zadnjih 6 mesecev neprekinjeno prijavljena v evidenci brezposelnih oseb ali

* je starejša od 50 let ali

* ima I. oziroma II. raven izobrazbe (to pomeni končano ali nedokončano osnovno šolo).

- program Priložnost zame

V okviru tega programa se brezposelni osebi omogoča redno zaposlitev za najmanj leto in pol pri neprofitnih delodajalcih, pred tem pa še praktičen preizkus na delovnem mestu pri istem delodajalcu.

Z vključitvijo v ta program brezposelna oseba pridobi možnost praktičnega preizkusa na delovnem mestu pod vodstvom inštruktorja, ki ga zagotovi delodajalec, redno zaposlitev takoj po uspešno zaključenem preizkusu, nova znanja, veščine in delovne izkušnje, ki povečajo vaše zaposlitvene možnosti, višjo socialno varnost ter plačane prispevke za obvezna socialna zavarovanja

V program se lahko vključijo brezposelne osebe:

- ki so prijavljene v evidenci brezposelnih oseb najmanj 12 mesecev (dolgotrajno brezposelni),
- invalidi, prijavljeni v evidenci brezposelnih oseb najmanj 6 mesecev in
- brezposelne osebe s stalnim prebivališčem v Pokolpju (v občinah Kočevje, Kostel, Osilnica, Loški Potok, Črnomelj, Metlika ali Semič).

Za enomesečni delovni preizkus pri delodajalcu se povrnejo stroški v obliki:

- dodatka za prevoz – za vsak dan dejanske udeležbe na preizkusu znaša 0,13 EUR za vsak kilometer od kraja bivanja do kraja preizkusa in nazaj (kadar je med obema krajema najmanj 1 kilometer v eno smer) in
- dodatka za aktivnost - za vsako uro vaše dejanske udeležbe na preizkusu znaša 3,00 EUR.

Analiza predlogov in razlogi za njihovo (ne)primernost:

Pod 1.

Posredovani predlog sicer ocenjujemo kot dobronameren, vendar na splošno zelo težko, na podlagi veljavne zakonodaje ali njenimi morebitnimi spremembami na področju, ki ga ureja ZUTD, pa sploh neizvedljiv. Temeljna obveznost vsakega delodajalca, ki želi objaviti prosto delovno mesto oziroma vrsto dela, je v javni objavi slednjega, ta obveznost pa je določena v ZDR. Smisel javnega objavljanja prostih delovnih mest oziroma vrst dela in njihovo prijavljanje zavodu je v tem, da se z možnostjo zaposlitve oziroma opravljanja dela seznanijo čim širši krog potencialnih kandidatov za zasedbo prostega delovnega mesta oziroma za opravljanje določenega dela. Zavod je pri tem le posrednik, obveznosti iz tega naslova pa so mu naložene zgolj v zvezi z napotovanjem brezposelnih oseb na objavljena prosta delovna mesta oziroma vrste dela. Problematika objavljanja »navidežno prostih delovnih mest« je v teh postopkih sicer nesporno prisotna, vendar pa bi jo bilo potrebno po našem mnenju reševati v okviru sprememb ZDR in druge področne zakonodaje. Ta predpis namreč določa obveznost javne objave vsakega prostega delovnega mesta oziroma vrste dela v primeru, ko delodajalec zaposluje nove delavce, ne daje pa podlage za ustvarjanje izjem od tega pravila.

Za razumevanje zgoraj pojasnjene je potrebno še dodatno obrazložiti, da pomeni določba 7. člena ZUTD konkretizacijo določbe drugega odstavka 23. člena ZDR, saj določa način in postopek, po katerem se izvede javna objava. Navedeno pomeni, da je v tem kontekstu kot

obveznost, ki izhaja iz sistemske ureditve področja zaposlovanja in zavarovanja za primer brezposelnosti, določena zgolj obveznost prijave prostega delovnega mesta oziroma vrste dela zavodu, v okviru katere pa, kot že omenjeno, ni možno selekcioniranje teh prijav za namene ustvarjanja izjem od obveznosti javnega objavljanja v primerih, kot jih navaja predlagatelj

Pod 2.

Ob načrtovani spremembi ZDR se želi vključiti možnost uporabe informacijske tehnologije za obveščanje neizbranih kandidatov, zato se predlaga rešitev, da se kot pisno obvestilo, namenjeno obveščanju o neizbiri, šteje tudi obvestilo delodajalca, posredovano po elektronski poti na elektronski naslov kandidata, o katerem je kandidat seznanil delodajalca.

Pod 3.

Menimo, da ZZDT zagotavlja ustrezne sistemske rešitve, ki preprečujejo, da bi zaposlovanje tujcev negativno vplivalo na zaposljivost brezposelnih oseb, prijavljenih v evidenci brezposelnih oseb zavoda ter s tem na stopnjo brezposelnosti v Republiki Sloveniji. Tujci torej praviloma v Sloveniji predstavljajo delovno silo, ki je na domačem trgu dela primanjkuje, zato menimo, da je predlog za prepoved izdaje delovnih dovoljenj za zaposlovanje tujcev neustrezen in neskladen z gospodarskimi interesi Republike Slovenije.

Pod 4.

Problematiko reševanja brezposelnosti mladih in starejših brezposelnih oseb država blaži z izvajanjem konkretnih programov APZ, s katerimi se brezposelnim osebam omogoča, da se zaposlijo pri delodajalcu za določen ali nedoločen čas, in sicer s finančno pomočjo, izplačano delodajalcu. Na takšen način si brezposelna oseba zagotovi socialno varnost, nova znanja in izkušnje, s tem pa tudi boljše zaposlitvene možnosti. Potrebno pa je upoštevati, da v času že dalj časa trajajoče gospodarske in finančne krize samo s temi ukrepi ni mogoče zajeziti naraščajoče brezposelnosti, zato je potrebno ob vsesplošnem kritiziranju uspešnosti in učinkovitosti zavoda upoštevati tudi dejstvo, da ob nenehnem upadanju ponudbe prostih delovnih mest na eni ter naraščajočem številu brezposelnih oseb na drugi strani enostavno upada tudi število napotitev brezposelnih oseb na razgovore k delodajalcem za ustrezno ali vsaj primerno zaposlitev. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve pa neposredno ni pristojno za ustvarjanje novih delovnih mest, zato bi morale načrtovane ukrepe v zvezi z oživljanjem gospodarstva in ustvarjanjem novih delovnih mest predstaviti tudi Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.

Predlagatelju pa svetujemo, da se zgledi na zavodu pri svojem osebnem svetovalcu, s katerim bosta skupaj preverila možnosti vključitve v primeren program APZ.

Lep pozdrav!

Pripravil/a:
Matija Baš
sekretar

Petricija Vrečar
vodja sektorja za programe zaposlovanja

VROČITI:
- naslovníku – po e-pošti.

Damjana Košir
generalna direktorica